

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru, Ruška cesta, poštni predal 22. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22. Ljubljana VII, Zadržni dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para, Debelo tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust. Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 61.

Sobota 27. julija 1929.

Leto IV.

Sočutje ali pravica.

Meščansko časopisje dokazuje, kako velika razlika je med naziranjem socialističnega pokreta na eni in na drugi strani angleške delavske stranke, ki je tudi del socialističnega gibanja. Predvsem trdijo ti listi, da ima angleška delavska stranka sočutje z vsemi sloji in da ne pozna razrednega sovraštva. Vlada delavske stranke, pravijo dalje, bo vladala vsem slojem enako pravično, kakor obeta, dočim je kontinentalni evropski marksizem zgrajen na razrednem sovraštvu.

Namen take pisave je prozoren. S temi tezami hoče meščansko časopisje zastopati social. gibanje s povsem krivo premiso. Pravičnost do vseh slojev v pomenu, ki ga poudarja tako liberalno kakor klerikalno časopisje, pomeni konservativnost, ki naj bi branila družbo tako kot je in tudi družabne krivice neokrnjeno. Teh načel pa angleška delavska stranka nima, ker hoče potom svoje politike ustvarjati sukcesivno boljše družabno pravičnost, čemur naj ji služi zlasti svetovni mir in socialna zakonodaja. Uvajanje pravičnejših družabnih razmer je pa razredni boj, ki nima prav nikakršnih znakov, da bi hotel varovati privilegije posameznih stanov ali plasti prebivalstva. Prav pravilno trdijo meščanski listi, da bo delavska vlada podpirala industrijo, gospodarstvo. Naravno, gospodarstvo je moralna last naroda in narod ima po našem prepričanju tudi pravico, da dobri narodnega gospodarstva enakomerno uživa. Zato je to stališče delavske vlade pravo, ki pa niti trohico ne soglašajo s tezami buržuaznih listov, ki hočejo dokazovati, češ, angleška delavska stranka hoče negovati tudi privilegije izkoriščanja, vi, razredni marksisti pa gojite razredno sovraštvo. Taka logika je kriva.

Če hočemo odgovoriti na to tezo meščanskega časopisja, se moramo vprašati, odkod prihaja, da se pojavljajo med meščanskimi in delavskimi vrstami milejši ali ostrejši socialni boji, ki jih pogostoma res preveva izrazito razredno sovraštvo, ki se ga kapitalistični krogi boje.

Ozrmo se samo na praktično življenje.

Narava kapitalistične družbe je, da manjši del človeške družbe izkorišča večjega. Človeštvu sicer dela ali razmere za večji del človeštva postajajo vedno mizernejše; del človeštva pa sploh ne najde eksistence v družbi. Ti socialni siromašni sloji dokazujejo svojo moralno pravico do življenja, imajo resno voljo sodelo-

vati v narodnem gospodarstvu, toda družba nima primerne mesta za nje. Ti šibki sloji vidijo, da so jim meščanske politične stranke in razni klerikalizmi nasprotni, da jih, če le moreče, opeharijo, brutalizirajo, jih imenujejo v svojem sovraštvu nezadovoljneže, revolucionarje, postopake, potepuhe itd., čeprav jim ne dajo niti možnosti do življenja. Gode se še bolj razburjive stvari. Delavstvo si pribori izboljšanje svojega socialnega položaja, socialno in delavsko zakonito varstvo, toda kapitalistična družba vodi borbo proti tem pridobitvam toliko časa, da jim pridobljene pravice vzame potom svoje služajne politične premoči. In kaj je tu naravnije, kakor da se zbudi v onem delu človeštva, ki mu družba nasilno jemlje pravice do življenja, večje in večje nasprotstvo in celo sovraštvo do onih, ki so krivi. Vzrok razrednega sovraštva je torej duhovno utemeljen v razmerah, čeprav je sovraštvo zlo, in ga povzročajo tisti, ki delajo ali podpirajo krivice.

Hotelj smo s tem samo dokazati, da razredno sovraštvo ni bistvo marksizma, ampak le korespondujoči pojav onega sovraštva na kapitalistični strani. Kapitalizem krati enakopravnost delovnih slojev in se s sovraštvom bori proti s poštenim in z najraznovrstnejšim orožjem, največ pa s hujskajočo in sovražno politiko proti »revolucionarjem in brezvercem«.

Če kapitalistični krogi in meščanske politične stranke priznavajo opravičenost delavskih socialnih bojev, če respektirajo pridobljene socialne in druge pravice delavstva, potem v socialnem boju ni treba takozvanega razrednega sovraštva, ampak se vrši narodni boj bolj stvarno, znanstveno in politično.

Za tak boj je pa treba več uvidnosti in demokracije pri meščanskih političnih in gospodarskih krogih in več spoznanja, da je stremenje za socialno pravičnost opravičeno.

Nočemo s tem hujskati k razrednemu sovraštvu. Dokazati smo le hoteli, da sta pri razrednem sovraštvu udeleženi dve stranki, ena, ki zagovarja pravico in ena, ki brani privilegije. Obe imata pravico do borbe. V nepravici je pa vsekakor ona stran, ki krati naravne pravice svojemu bližnjemu. Zato torej ni nič nenaravnega, če zaide socialna borba časih daleč v sovražnost, ki niso in ne morejo biti bistvo socialnega boja, ampak so le pojav razvnetih opravičenih ali neopravičenih čutnih strasti ter posledica nepoznanja ali pa ignoriranja jedra socialnih bojev.

Zakonito pobijanje stanovanjske bede v Franciji.

V Franciji je bil lani sklenjen takozvani Loucheurjev zakon za gradbo malih stanovanj (enodružinskih hiš) s pomočjo državnega kredita. Ta zakon je težko prodril v zbornici. Tudi v francoskem parlamentu je precej reakcionarnih elementov, med katere spada tudi oče tega zakonskega osnutka, minister Loucheur, katerega gotovo niso pri tem vodili čisto in samo socialni motivi, pač pa je imel pred očmi skrb, obvarovati francosko delavno maso pred boljševidom. Vendar se ne more tajiti, da nima ta zakon mnogo dobrega in da bi ga mi z veseljem sprejeli, ako bi hotela naša vlada v tem oziru posnemati Francijo. Mi smo že mnogokrat rekli in

zapisali, da pozdravljamo vsako akcijo, ki gre za tem, da se stanovanjsko bedo omili. Zakon odreja v glavnem sledeče: Določi se vsako leto za dobo deset let vsota ene milijarde in 400 milijonov frankov, iz katere se dajejo posojila onim, ki si želijo zgraditi hišo. Tega kredita pa se morejo poslužiti mali rokodolci, mali državni uradniki ter bivši bojevnik, ki bivajo v okolici večjih mest ali v industrijskih krajih. Vlada je preskrbela potom natečaja tri različne tipe hiš in stane ena hiša povprečno 35.000 frankov ali okroglo 80.000 Din.

Zgradba šteje navadno eno zelo veliko sobo in še po tri postranske prostore, seveda tudi kopalnico in

majhen vrt. Hiše morajo biti zgrajene iz železnega betona. Iz določenega kredita se mora zgraditi letno 400.000 hiš. Prosilec dobi kredit na 50 let ter plačuje dva odstotka obresti. Stanovanje ga na ta način stane mesečno 60 fr. oziroma 135 Din, kar pomeni, da pride po tolikih in tolikih letih zastoj do lastne hiše. Določeni kredit za l. 1928 je bil v par tednih izčrpan. Ljudem se ni treba brigati za stavbenike, ker to preskrbi država sama, ki sklepa z gradbenimi podjetji kratkoročne pogodbe in so ista državi odgovorna za solidarnost zgradb, potem morajo ev. brezplačno popravljati. Prošnjikov za kredit je redno dvakrat več, kot je kredita na razpolago. Zato se daje isti po ključni potrebi. Na vsak način je tudi ta način pobijanja stanovanjske bede dober, sicer

pa se nam zdi, da je najboljši oni sistem, ki ga izvaja mestna občina dunajska, ki gradi velike hiše z mnogimi stanovanji kakor tudi obsežne kolonije. Delavcu je dovolj, če ima tudi samo lepo čedno stanovanje, v katerem mu nikdo ne dela brez potrebe sitnosti, niti ga ven ne meče. marveč biva lahko v njem toliko časa, dokler v dotičnem kraju živi. Ako pa je prisiljen iti v drug kraj, tedaj ne more hiše seboj nesti, marveč mora v novem kraju zopet dobiti stanovanje na razpolago. Sicer pa kot rečeno: mi nimamo nič proti temu, ako se hoče boljševidem pobijati na ta način, da se dela dobro ter uspešno socialno politiko od strani države ter občine, ker je ta način še vedno bolj primeren, kot pa preganjanje siromaštva z brahijalno silo.

„Julij 14.“

Spomini ob petnajstletnici izbruha svetovne vojne.

(Dalje.)

Mi smo v Rusiji — in ta mračni mož se ne boji, da bo obenem z govorniškimi tribuni in dvoran zapustil tudi življenje? Kdo zadrži veleknega zunaj, da ga ubije? Ali doni en sam tak glas s tributom svobodnejših držav?

V Nemčiji.

... »V zaprtih prostorih sede glave delovnega ljudstva ob mizah in se dolge ure posvetujejo. Že čutijo, toda še zamolčujejo, da bodo brčkone morali jutri utihniti.

Morda. Še upajo in le slabotni otrokom prihranili sigurno usodo, se že sedaj sprijaznjujejo z nacionalno mislijo in bi radi že enkrat korakali skupaj z državo.

Berlin: »Za nedeljo sklicano zborovanje v Treptovskem parku je naperjeno proti vojni. Zato v teh resnih časih ogroža javno varnost.« Gorje onemu, ki dvigne glas proti vojni! Kajti ta bi lahko rešil mir! Na 39 ljudskih zborovanjih pod streho so nato poskusili socialisti to, kar jim je bilo prepovedano pod milim nebom. Zaman, čez dva dni poskusijo še enkrat s 17 zborovanji. Politija jim razžene vse. Močno se čuti.

Stranka čuti: za revolucijo je štiri milijone volilcev preslabih, torej se mora ukloniti. Bomo se pokorili, toda s protestom, v parlamentu ne bomo dovolili denarja za morijo. Naš godrnjajoči molk bo našim bratom onstran meja povedal, kaj čutimo. Preko oficirskih glav si bomo kmalu podali roke.

Tako se navidez odloči večina. le malo jih pri prvem posvetovanju govori drugače. Nobenega sklepa. Hitro odpošljejo v Pariz zaupnika, da se posvetuje z Jaurésom (izgovori: Zoré — voditelj francoskih socialistov, zavratno ustreljen kot nasprotnik vojne. Op. uređ.), ki je še včeraj voditelju nemške socialne demokracije Haasu obljubljal, da se bo uprl! Najbolje bi bilo, povedati isti protest v zbornicah vseh vojnih središč. Še isti večer odpotuje Hermann Müller v Pariz.

Toda nemški delavci so bili Nemci. Sicer so jih skozi trideset let psovali kot brezdomovince; toda vendar se radi spominjajo na dve službeni leti. Država bo itak skrbela za otroke doma... Voditelji pa vedo, kako misli množica zunaj, vedo, da so preslabi za revolto: z eno besedo se bodo oprali pred svojo vestjo: krvavi car je naš sovražnik!

Bethmann (tedanji nemški zunanji minister) ravna diplomatsko: hitro objavlja mirovne brzozavke cesarja, vse drugo, kar je že štiri tedne gnalo v vojno, pa zamolči. Na plan! Mislite na svojega Bebla, ki se je hotel boriti proti carju! Mi se borimo za svobodo proti biču barbarov!

Stranka se maje...

Sto mož sedi v klubovi sobi. Zastopniki večine nastopajo in pravijo: »Iz novih vladinih dokumentov se vidi, da je Rusija prva mobilizirala, da ni počakala na našo vojno napoved in je prekoračila mejo. Tudi na zapadu stoji Francoz po oficijelnem poročilu že na nemških tleh: torej obrambna vojna! Zato ne smemo glasovati proti kreditom, od katerih se bo skoro polovica porabila za žene in otroke revnega ljudstva. Ker mi, četrtina vseh poslancev itak ne moremo preprečiti odobritve kreditov, bi naše odklonilno stališče vzbudilo v množicah vtis, da mi želimo vkorakanje tujih vojsk in poraz. Za generalno stavko se lahko odloči le oni, ki je dovolj močan, da prevzame vlado. Sicer koristi državljanska vojna le sovražniku.« — Tako govori večina.

Najboljša glava med temi zborovalci — Kautsky — je za to, da se vzdrže glasovanja. Toda s svojimi mnenjem ostane osamljen.

Dolge ure traja debata. S 74 proti 14 je sprejet predlog večine. Haase, predsednik, se pokori disciplini in prevzame prečitane izjave, ki jo je on odklonil. Samo en stavek je izsilila manjšina: »Kakor hitro postane vojna osvojevalna, se bomo obrnili proti njej z najostrejšimi sredstvi.« Zadnji krik pacifistične vesti!...

To stališče nemških socialistov je inozemstvo tako presenetilo, da je n. pr. strankin list v Bukarešti to vest še teden dni kasneje označil za laž in da jo je neuklonljiva dunajska »Arbeiter-Zeitung« smešila kot novo vladino iznajdbo...

Vzrok? Varanje ljudstev po vladah Evrope!

V Angliji.

kjer je liberalna vlada že bolj drsela kakor korakala v vojno, je bilo socialistom lažje. Takoj spočetka je vsa delavska stranka glasovala proti. Ta stranka ima slavo, da je izdala najboljši protivojni manifest Evrope: ne vzklikov, temveč resnico, nobenega patosa, temveč razum: mojstrsko delo! (Konec prihodnjic.)

Angleškim konservativcem nekaj ni prav.

Macdonaldova vlada hoče tudi v angleških dominijonih in kolonijah voditi drugačno politiko nego prejšnja konservativna imperijalistična vlada. Zato je te dni zunanji minister v Macdonaldovi vladi, Henderson, telegrafično namignil lordu Lloyd, eksponentu prejšnje angleške vlade v Indiji, da bi bilo z njegove strani jako pametno, ako bi pobral šila in kopita, da bi mogla vlada imenovati na njegovo mesto drugega, njeni politiki odgovarjajo-

čega zastopnika. Lord Lloyd je nato odstopil. Konservativce je pa to hudo razkačilo, ker je bil Lloyd njihov človek. V parlamentu so dvignili veliko rabuko in zahtevali takojšnja pojasnila. Henderson je izjavil, da bo odgovoril na vprašanje na današnji, petkovi, seji. Konservativci napovedujejo za danes velike stvari. Gospodje konservativci se pa bodo morali le sprijazniti z mislijo, da niso več na vladi.

Minister trgovine odstopil.

Dr. Mažuranič in njegov prvi pomočnik zaradi nesoglasij glede agrarne reforme odstopila.

Že pred meseci je inozemsko časopisje poročalo o nameravanem odstopu ministra trgovine, dr. Mažuraniča, kar pa se je s strani poročevalnega urada takoj dementiralo. Sedaj pa sta minister trgovine in njegov prvi pomočnik Spevec vendar demisionirala.

Kakor je razvidno iz uradnega poročila, je minister demisioniral radi tega, ker je pri vprašanju končne ureditve agrarne reforme zastopal stališče, da se mora sprejeti že izdelan projekt zakona o likvidaciji agrarne reforme nespremenjen. Večina ministrskega sveta pa se je po-

stavila na stališče, da se mora projekt zakona še revidirati ozir. da še ni pristopiti likvidaciji. Gre namreč predvsem za to, tako pravi uradno poročilo, ali je sploh v interesu našega kmetijstva (katero je treba predvsem upoštevati) ozir. v interesu narodnega gospodarstva, da se agrarna reforma še dalje izvaja ali pa da se ista likvidira. Dr. Mažuranič je zastopal dosledno prvo stališče in ga zastopa tudi še danes. Ker se pa nasprotstva v vladi o tem vprašanju niso mogla premostiti, je on izvajal konsekvence in podal demisijo.

Komunistični proces v Mariboru.

Razprava proti žel. uradniku Brezniku, njegovi ženi in tovarišem. Trije so bili obsojeni radi komunistične propagande, skupaj na 19. mesecev, eden obdolženec oproščen.

Pred mariborskim kazenskim senatom se je vršila v sredo, dne 24. julija, razprava proti žel. uradniku Albinu Brezniku, njegovi ženi Mariji Breznik, kovaču drž. želez. Spolenaku in kovinarskemu vajencu Kropiču, katere je državno pravdnishvo obtožilo, da so vršili komunistično propagando, razširjali letake in prepovedane slike kakor tudi, da so bili člani oziroma odborniki okroglega komunističnega komiteja.

Vsi obtoženi so zanimali krivdo, razen Kropiča, ki je priznal, da je posedoval razglednice, ki so bile pri njem zaplenjene.

Kot glavna obremenilna priča je nastopil 16. t. m. v Celju pri znanem komunističnem procesu na 8 mesecev obsojeni zidarski polir Weissbacher, ki je naslikal obdolžence kot komunistične agitatorje ozir. voditelje.

Zagovorniki obtožencev so vsi zavračali izpovedi priče Weissbacherja, katerega je posebno dr. Lemež iz Ljubljane prikazal kot neverdostojno pričjo, ker je bil Weissbacher že kaznovan kot sluga pri sodišču v Ptujju, kar pa je Weissbacher kot priča pri razpravi sprva tajil.

nekoliko kasneje pa je na ponovno vprašanje le priznal. Neglede na to pa se njegove prejšnje pismene izjave v preiskovalnem zaporu v Celju proti mariborskim obdolžencem niso ujemale z izpovedjo, katero je izpovedal pred mariborskim senatom ustmeno.

Po tričetrtturnem posvetovanju je predsednik senata OSS Zemlič razglasil obsodbo in sicer sta bila kaznovana Albin Breznik in Spolenak vsak na 8 mesecev, Marija Breznik pa na 3 mesece zopora. Vajenec Kropič pa je bil oproščen. Proti razsodbi ni bil prijavljen vzklik.

Razprava je trajala od 10.—13. in od 17.—21. ure zvečer. Poslušalcev je bilo kljub silni vročini precej in so vztrajali do konca.

Obdolžence so branili dr. Lemež, dr. Rozina (ki je branil Kropiča) in dr. Ravnihar.

Letna članarina za „Cankarjevo družbo“ znaša 20 Din. Za to dobiš jeseeni štiri lepe knjige. —

Zopet preiskave.

Številne hišne preiskave po delavskih stanovanjih v Mariboru, Pobrežju, Studencih, Teznu, Rušah itd.

V soboto zjutraj je policijska oblast izvršila v Mariboru več hišnih preiskav, tekom katerih je natančno preiskala stanovanja, kleti in podstrešja.

Pri strojevodji Ipavcu, pri katerem se je šele pred kratkim vršila hišna preiskava, je policijski organ pri drugi preiskavi odnesel spispek s podatki iz fizike in matematike, knjigo »Osnovni problemi Socialnega zavarovanja«, neke fotografije Ipavčevih tovarišev, 12 privatnih pism od znancev in prijateljev, eno nepisano razglednico itd. Hišne preiskave so se nadalje vršile pri Čanžku, Medveščku, Petroviću, Greifu, Kukovecu, Ledineku in Babriču v železničarski stanovanjski koloniji. Te preiskave so ostale breuspešne.

V Studencih je policija preiskala stanovanje sodr. Pinterja, ki je bil vedno član socialistične stranke in nekaj let predsednik »Svobode« v Studencih. Preiskava pri Pinterju je v zvezi z njegovim obiskom pri svoji hčerki v Brucku n. M., ki je poročena s tamošnjim tajnikom socialistične stranke, sodr. Wallischem. Tudi ta preiskava je ostala brezuspešna.

Na Pobrežju so zaprli potnika Franca Pavaleca, ker je žandarmarija našla v njegovi knjižnici več socialističnih spisov, tudi polemične vsebine proti komunizmu. N. pr. Bauerjevo knjigo »Boliševizem in socialna demokracija«, Deutshevo »Antifaschismus«, itd. Pavalec so obtožili komunistične propagande in odstopili njegov akt beograjskemu sodišču, ki ga je pa vrnilo mariborskemu, nakar je bil sodr. Pavalec, ki je bil več let upravnik »Volksstimme« in delaven v socialističnem gibanju, izpuščen iz zopora. V soboto so orožniki zopet obiskali Pavalecovo stanovanje. Pri tej priliki so mu odnesli še nekaj knjig, med njimi »Die proletarische Revolution« od Kautskega, »Gewerkschafts und das Internationale Arbeitsamt«, itd. Pavalec je bil mnenja, da bi mu morali še to vzeti že pri prvi preiskavi, da bi se bila vsa stvar naenkrat rešila! Neki orožnik je zahteval, da naj mu Pavalec izroči ali pošlje na županstvo vse stare letnike »Volksstimme«, ker je baje prepovedano imeti take knjige. Orožnik mu je tudi raztrgal nekaj vojnih dopisnic, ki jih je Pavalec za časa svetovne vojne pošiljal domov. Skupno so bili orožniki pri Pavalecu štirikrat. Trikrat v soboto in enkrat v nedeljo.

V soboto so tudi preiskali stanovanja železniških delavcev Krois in Omana v Kamnici. Orožniki so prišli na dom ob 4. uri zjutraj.

Na Teznu so preiskali stanovanje železničarja Dreisiebnerja. Nekaj delavcev je bilo ustavljenih in preiskanih na potu, ko so hoteli zjutraj na delo.

V Rušah so se vršile preiskave pri delavcih, ki se niso nikoli mešali v politiko.

V Žepovcih so vršili zopet hišno preiskavo pri kmetu Verliču, ki je svoječasn bil poznan v svojem kudo klerikalnem kraju kot socialist in svobodomislec, vsled česar je tam še vedno osoyražen.

Orožniki so se zglasili na njegovem stanovanju 18. t. m. ob 11. uri ponoči in zbudili celo družino, nakar so natančno preiskali stanovanje. Že 20. t. m. ob 4. uri zjutraj so se pa vrnili in zopet vse preiskali. Pri tej priliki je orožnik rekel Verliču, da bi bilo najbolje, ako bi izginil iz občine, ker ga bodo sicer izgnali. Kakor smo informirani, bo Verlič vložil proti njegovim obrekovalcem več tožb, da dokažejo pred sodiščem svoja obrekovanja.

V Lajteršperku in Krčevini so orožniki istotako vršili nekaj preiskav. Ob 5. uri zjutraj so obiskali predsednika viničarske organizacije Ulbla, pri katerem so izvršili že pred enim mesecem preiskavo. Tudi ta preiskava je dala negativne rezultate. Teichmeistru so tudi preiskali hišo, češ, da prodaja komunistične znake. Nekdo je Teichmeistra naznanil, ki je bil poznan kot socialist, da je komunist, in to iz osebnega sovraštva. Tudi stanovanje železničarja Ivanuša v Krčevini so orožniki ponovno obiskali.

Preiskave tudi v Ptujju.

Dne 19. julija so se oglasili orožniki tudi pri s. Kramariču na Žabjeku in so napravili temeljito hišno preiskavo, ki je trajala celi dve uri. Posebno pozornost so posvetili Kramaričevi knjižnici, v kateri so izbrali naslednje knjige, ki so jih potem vzeli s seboj: Golouhovo »Krizo«, Cerknjenovo »Očiščenje«, Jack Londonovo »Železno peto«, Majske spise iz l. 1926—1928, »Idejne predhodnike današnjega socializma in komunizma«, »Der blutige 27. Jänner in Maribor« (stenogram sodniške razprave!), letnike »Svobode« 1925 in 1929, več »Delavskih Politik«, več števil »Konzumenta«, več zvezkov v Beogradu izhajajočega mesečnika »Ujedinjeni sindikati«, potem vse izrezke iz raznih časopisov, nekaj korespondence bivšega obl. tajništva SSJ, nekaj tiskovin »Cankarjeve družbe« itd. Toraj izključno stvari, ki jih vsak delavec lahko poseduje, saj so vse te brošure, knjige in časopisi pasirali cen-

Bratko Kreft:

Človek mrtvaških lobanj.

Kronika raztrganih duš.

126

Roko v roko sta se vrnila v mesto. Nič več nista govorila, samo na tajni izlet sta se mislila. Pozabila sta, da sta bila na Kalvariji, da je Leo jokal, vse sta pozabila, ker sta se predala opoju čustev in misli, ki so že doživljale njun izlet in vso lepoto, ki sta jo od njega pričakovala . . .

Dva dni po velikonočnih eksercijah ali duhovnih vajah gimnazijcev dr. Kramar je pravkar vprašal, kdo je manjkal. Nihče. Zato je razrednico zaprl. Ko pa stoji sredi odra in drži v rokah svojo beležnico, pravi: »In vendar vas je nekaj manjkalo!« Očitajoče, uzaljen reče to in osmošolci se ozirajo drug za drugim.

»Kdor je manjkal, naj vstane!«

In vstane jih šest. Med njimi Franček in Leo. Vpraša prvega. Izgovori se, da je bil bolan in profesor zahteva pod častno besedo, da gre naknadno. Drugi je Franček. Ne ve, kako bi začel. »Gospod profesor, ne vem, kaj naj rečem . . .« Profesor gleda začuden: »Tako, tako . . . lepo! Častno besedo, da greste naknadno . . .« In Franček se malo obotavlja, vendar obljubi. Četrti je moral domov, peti je bil Leo. Lagal ne bom, je mislil, preden je začel.

»Oprostite, gospod profesor, jaz nisem bil niti v sredo pri spovedi, niti v četrtek pri obhajilu . . .«

Ves čas ga je imel profesor Kramar rad. Še zdaj mu je težko radi njegove škandalozne drame.

Zato ga ne vpraša, zakaj ni bil, samo častno besedo zahteva, da popravi, kar je zamudil. Leo pa odločno odgovori: »Ne, gospod profesor. Tudi častne besede ne morem dati. Tukaj pred vsem razredom vam lahko povem, do podrobnosti, zakaj sploh več ne morem ne k spovedi, ne k obhajilu . . .«

To je bilo preveč. Vseh trideset let, kar je profesor veronauka na tej gimnaziji, še ni doživel kaj takega. Zato je nervozen, zato raje kar veli Leonu sestni in mu sploh prepove besedico pojasnila. Vsa ura je polkvarjena. Težko mu je, staremu profesorju pri takih puntarjih. Najraje bi šel iz razreda in se zjokal nad izgubljenimi ovcami . . .

Vmes so bile velikonočne počitnice. Koncem prvega tedna šole pa se je zgodilo še to. Profesor Janko, ki je poučeval tudi srbohrvaščino, je nenadoma obolel. Tega seveda ni vedel nihče. Na učiteljsku, kjer je imel nadoknadne ure, mu je postalo slabo in mesto, da gre od 12.—13. ure v osmo šolo k srbohrvaščini, je šel naravnost domov.

Osmošolci so čakali. Ogledi so hodili po hodniku, toda nikogar ni bilo. Nekateri so hujskali, da bi šli domov. Deset minut je že pretéklo, pa ni še nikogar. V razredu je seveda bilo glasno. In ko so nekateri, med temi tudi Leo, pobrali knjige in šli, jim je prišel po stopnicah nasproti sam ravnatelj.

»Kam?« je zagrmel in gospodje osmošolci so morali nazaj. Za njimi je prišel kmalu nato profesor Kaučič. Njega edinega je našel ravnatelj v konferenčni sobi. Pravkar se je odpravljal na obed domov. Zadnje uro je bil prost. Zato ga je zjezilo,

ker je moral v osmo nadomestovat. Pobral je dve suhoparni literarni zgodovini in polkical Popoviča, da bere. Popovič se je iz opozicije branil. Izgovarjal se je na prehlad. Vendar mu ni nič pomagalo. Moral je na kateder brat. Jezen je bil profesor Kaučič na ravnatelja, ki ga je poslal in zato je skušal zlitii svoj jezo na osmošolce. Ukazal je brati dolgočasno poglavje o prvih molitvenikih v hrvaškem jeziku. Hodil je pred prvimi klopmi, v zadnji klopi sta pa Toni in Franček kvartala. Metala sta karte in smeh je šel skozi zadnje vrste. Kaučič je nekaj slišal. Videl je tudi, da se je Franček smejal. Takoj se je napotil na lice mesta, toda Toni je s svojo spretnostjo že davno spravil karte na varno, v jezi, ker ni mogel najti vzroka, je začel oštevatii Tonija. Med tem časom je Popovič izginjeval iz katedra.

»Napreji!« je kar tako zaukazal profesor, toda na katedru ni bilo nikoga. Spet smeh. Vse v enem trenotku. In ko se je ozrl, je videl, da je Popovič v klopi.

»Ali boš šel brat!« mu zaukazuje, Popovič pa vztraja pri svojem prehladu. Odločno. In profesor mora popustiti in postavi Frančka na oder. Franček kbere, bere, ko pa pride do kake latinice, jo izgovori po slovensko. To se je dogodilo godine tisočdvestodvaindvajset . . . Enkrat, dvakrat . . . da vzbudi smeh sošolcev in pomnoži profesorjevo jezo.

»Da vas ni sram! Pred maturo ste, pa ne znate niti brati hrvaško . . .« Tako nedolžno se je skušal maščevati nad Frančekom. Nato je pozvonilo. Pod klopmi so zaropotale knjige in izzvale profesorjevo maščevanje.

**ZVEČER za
namakanje
Schichtova
ŽENSKA HVALA**

**ZJUTRAJ za
izkuhavanje
Schichtovo
TERPENTINOVNO MILO**

pa je pranje gotovo!

zuro in seveda niti zdaleka ne vsebujejo tega, kar orožniki in policija že mesece sem neprestano iščejo. Priporočljivo bi bilo, če bi okr. glavarstva dala orožnikom navodila, kakšne knjige in spise je pri hišnih preiskavah zapleniti, da bi se v bodoče več ne plenilo knjig in časopisov, ki jih sme vsak delavec pose-

dovati. Kar se pa tiče s. Kramariča, je treba samo še povedati, da je Kramarič bil pač vedno socialista, s takozv. komunisti, ozir. boljševiki pa ni imel stika, še manj pa, da bi vzdrževal z njimi kakšne zveze, kar je za preiskavo, ki se je izvršila pri njem, tem bolj značilno.

Dnevne novice.

Senzacije. Amerikanski listi poročajo v poletnem času suhih kumaric o morskih kačah in zmajih. Mi Evropejci pa, ker nismo tako iznajdljivi, proglasimo vsako figo za senzacijo. Velik kričeč naslov, pa imaš zanimanje, govorjenje, veselje in zgražanje. S takimi stvarmi mučimo svoje možgane in svoje živce, ker se ne znamo baviti z resnejšim delom. Sedaj k stvari. Senzacije o komisarijatih in o komisarijih! Za božjo voljo, da povem prav po domače, kaj pa naj hočejo ti komisarijati v samoupravnih korporacijah? Mi tudi nismo zadovoljni z vsem, ali bolje in bolj pošteno je, če se ohrani vsaj nekaj demokracije povsod, zlasti pa v korporacijah, ki so po zakonu samoupravne. Sedaj ni nastal prav noben nov razlog in ne pravni naslov, ki bi utemeljeval ukinitve samouprave javnih samoupravnih korporacij. Ne zdi se nam verjetno, da bi bila v stanu vsaka spletkarica dovesti do kršitve zakonito zajamčene samouprave. Zato smatramo senzacije za — raco.

Intervencija radi amnestije vojnih krivcev na Bolgarskem je izvršil jugoslovanski poslanik Nešić v Sofiji, ker baje ni v skladu z mirovno pogodbo.

Beograjska policija je dovolila Svetozariju Pribičeviću, da sme k operaciji v Beogradu. Dosedaj se je nahajal težko bolan v Brusu pri Kruševcu.

Trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Poljsko so bila prekinjena brez vsakega uspeha, ker Jugoslavija ne dovoli Poljski carine prostega uvoza premoga v državo.

O izpremembah pri ljubljanskem OUZD ne more biti govora. Tako pravi »Slovenec«. Resnica pa je baje, da se misli na izpremembe v upravah okrožnih uradov za socialno zavarovanje. Ali samo pri nekaterih ali povsod, to nam pa ni znano.

Komunistični agitator ustrelil dva orožnika in pobegnil. Dubrovniško redarstvo je bilo obveščeno, da potuje komunistični agitator Čelan Josip s potnim listom, ki se glasi na tuje ime, v Dubrovnik. Dne 24. t. m. je Čelan prispel na postajo Gruž, kjer pa je bil aretirán. Ko so ga privedli v stražarnico, kjer bi moral biti zaslišán, je Čelan ustrelil orožnika Batiniča in hotel pobegniti. Pri vratih pa ga ustavi orožnik Gjurić, Čelan je streljal tudi na njega in ga smrtno zadel. Nato je izginil in ga še niso izsledili.

Komunisti iz Mostarja pred državnim sodiščem obsojeni. V Beogradu se je vršila dne 24. t. m. pred državnim sodiščem za zaščito države razprava proti 6 komunistom iz Mostarja, ki so bili obtoženi, da so na predvečer 1. maja t. l. širili in lepili po Mostarju komunistične in prevratne letake. Pet jih je bilo obsojenih skupno na 18 let ječe in sicer: Jakob Roža na 5 let, Muštafa Pašić na 5 let, Jozo Galić in Mirko Rajić vsak na 3 leta in Karol Matko

na 2 leti težke ječe. Ante Fiala pa je bil oproščen.

V Vel. Bečkereku je bilo 70 komunistov aretiranih. Dne 20. julija so v Vel. Bečkereku aretirali 15 oseb, tako, da je sedaj v celem zaprtih 70 oseb, ki so osumljene komunistične propagande.

Občinski svet ljubljanski je imel v torek svojo sejo. Običajni dnevni red ni delal velikih preglavic. — Znani predsednik hišnih posestnikov Frelh se je pritožil, da je občina otvorila kopalnice v Mednem. Pritožba je bila zavrnjena. — Občinski svet je dovolil garancijo 50.000 Din Barjanom za zgradbo gasilskega doma. — Dalje se je razpravljalo o regulaciji Dunajske ceste; podrobno se bo razpravljalo o zadevi na prihodnji seji. — V mestnih hišah so se regulirale najemnine tako, da bodo donšale okoli 80.000 Din na leto več kakor doslej. Najemnine se je odmerila po kvadraturi, in sicer v starih hišah po kategorijah od 80 Din do 20 Din za kvadratni meter na leto; v novih hišah pa se dele stanovanja v sedem kategorij. V prvih treh kategorijah bo znašala najemnina 111, 101 in 92 Din za kvadratni meter, v najnižji pa 40 Din. Poročevalec se je pritožil, da mnogo strank v mestnih hišah ne plačuje najemnine. — Dalje se je govorilo na seji o zavarovalnici za mestne delavce za bolezen, starost in pogreb. Pravilnik je bil sprejet. Razne predloge k predmetu je župan odkazal odseku. — V mestni klavnicni hočejo napraviti novo hladilnico za slanino in ograjo okoli klavnice. Zato potrebujejo en milijon dinarjev posojila od mestne hranilnice. V tem pogledu vrši hranilnica še poizvedbe na predlog velikega župana. — V mesecu avgustu ne bo občinske seje, da se bodo mogli občinski svetniki nekoliko odpočiti.

Angleška delavska vlada proti brezposelnosti. Spodnja zbornica je sprejela sklep, po katerem se na podlagi gotovega načrta votira za javna dela 25 milijonov funtov šterlingov (8 milijard dinarjev), da se brezposelnost kolikor mogoče odpravi.

V Gornji Sleziји je v premožnem revirju izbruhnila splošna stavka, ker se podjetniki niso držali mezdskih pogodb.

Ruski parnik »Volga« je pred romunskim pristaniščem Konstanca zadel ob mlin in se potopil.

V južni Kitajski divja meščanska vojna med posameznimi generali in Kantonci, zato tudi Cankajšek nima preveč korajže nastopiti proti Rusom.

Na Čehoslovaškem so za dobo enega meseca oblastno ustavljeni vsi komunistični listi. Vlada hoče na ta način preprečiti propagando za komunistični protivoini dan 1. avgusta.

V Parizu se vršijo racije proti komunistom. V upravi komunističnega dnevnika »Humanite« so izvršili hišno preiskavo in baje zaplenili načrt za mobilizacijo mas na 1. avgusta. Urednike so aretirali.

Protivojne demonstracije komunistov dne 1. avgusta bodo istim zelo otežkočene, ker se sovjetska Rusija sama nahaja trenutno v vojnem položaju. Zato je nemška socialdemokracija napovedala s svoje strani za 1. avgust demonstracije za svetovni mir.

Francoska vlada posreduje v Moskvi v prilog ohranitve miru na dalnjem vzhodu. Sovjetska vlada povdarja svoje miroljubje, vendar zahteva, da Kitajska vlada upostavi prejšnje stanje na mandžurski železnici. Pri kitajski nacionalni vladi je ameriška vlada v istem smislu posredovala.

Med Anglijo in sovjetsko Rusijo so se pričela direktna pogajanja za upostavitev medsebojnih normalnih odnošajev.

Tudi pravica. V provinci Mecklenburg so pri zadnjih deželnozbornskih volitvah desničarji dobili malo večino, ki pa odvisi popolnoma od dobre volje nemških narodnih socialistov, med katerimi, kakor znano, prevladuje fašistični duh. Da si vlada zagotovo podpora narodnih socialistov, je te dni izpustila iz kaznilnice v Dreibergenu tamkaj zaprte »fememorilce«. (»Feme« so tajne reakcionarne organizacije, ki s pomočjo sumljivih subjektov spravljajo svoje politične nasprotnike iz levičarskih tabarov na zavraten način na oni svet.) Izpuščeni fememorilci so bili obsojeni deloma na smrt, deloma na petnajstletno ječo, in so še pred kratkim celo nemški nacionalci ostro nastopili proti njihovi pomilostitvi. Vsa nemška javnost se sedaj zgraža nad tako pristransostjo mecklenburške vlade in pričakuje, da odmeva v državnem parlamentu.

Kelloggov pakt stopa v veljavo. Dne 24. julija je prezident Hoover povabil v washingtonsko belo hišo zastopnike 59 vlad, ki so priznale Kelloggov pakt, da slavnostno proglasijo njegovo uveljavljenje. Kakor znano, je tudi naša vlada podpisala Kelloggov pakt januarja tega leta. Proti vojni se pa kljub temu ne sme nihče javno izraziti.

Reparacijska konferenca držav bo odgodena, ker se države ne morejo zediniti na kraj, kjer naj se konferenca vrši. Francija predlaga sedaj Haag. — Skoro ni verjetno, da bi kraj konference delal take težave. Države morajo imeti druge vzroke, da hočejo to že dogovorjeno stvar še vedno zavlačevati. Ali pa morda stvar — drugačita?

Rekord pomorske vožnje je dosegel nemški parnik »Bremen«, ki je preplul Tihih Ocean v štirih dneh in osemnajstih urah iz Evrope v Ameriko. Doslej je to pot napravila ladja »Mauretanijska« v razmeroma kratkem času, vendar je rabila za vožnjo osem ur več kakor »Bremen«. Američani so »Bremen« pri prihodu burno pozdravljali.

Rusko-kitajski konflikt bo mirno likvidiran, ker se je kitajska vlada izjavila, da je pripravljena prijeti direktna pogajanja s sovjetsko vlado. Pogajanja bi se naj vršila v Moskvi, ki je bolj pripravna za to nego Harbin.

Tudi patrioti znajo metati bombe. Berlinska policija že dalje časa raziskuje dinamitne atentate, ki so se zadnje čase dogajali in katerih so bili osumljeni levičarski elementi. Sedaj pa se je ugotovilo, da stoje atentatorji v ozkih zvezah z nacionalistično organizacijo »Consul«, koje člani so umorili tudi Erzbergerja in Rathenaua.

Angleška delavska vlada namerava uvesti sedemurni delovnik. Kakor poročajo časopisi, namerava uvesti angleška delavska vlada še letos v rudniških obratih sedemurni delovnik, 1. 1932 pa bi se splošno vpeljal sedemurnik. Da bi to namero vlade preprečili, sklicujejo posestniki rudnikov plenarno sejo svoje organizacije. Konservativci in liberalci pa že napovedujejo za slučaj, da delavska vlada to izvede, Macdonaldov padec.

Dva vagona pšenice je zgorelo v Sremski Mitrovici. V žitnici nekoga veleposesnika je izbruhnil požar ter vpepelil vsa zalogo.

Verizniki so povsod enaki. V petek je govoril Poincaré o francoskem dolgu, ki ga ima Francija plačati Zedinjenim državam za dobavljeni vojni material. Listi so drugi dan poročali, da znaša ta dolg 10 milijard frankov. Po vojni je pa Francija vojni material prodajala. Prodala ga je za 2,6 milijarde in še od tega zneska ne dobi ene milijarde za vojni material, ki ga je prodala ruskim generalom Kolčaku, Djenkinu in Wranglu. Listi dalje pravijo, da je v letih 1919 do 1925

vsak državljan (pravzaprav veriznik) mislil, da ima pravico ropati. Več poslancev in celo en prefekt so močno kompromitirani. Tako se je dogajalo, da je, čim je oblast hotela izvesti v kakšnem skladišču preiskavo, skladišče kar čez noč pogorelo. Nek ameriški oficir je na svoje stroške prepeljal v Ameriko 1500 avtomobilov, ki jih mora sedaj Francija plačati. Francija torej izgubi pri kupljenem vojnem materialu, ki je ostal po vojni, 8,4 milijard frankov (blizu 20 milijard dinarjev) in mora ta dolg plačati. — To so dobrote vojne za državnike in državljane, a smeje se vojni spekulant.

John D. Rockefeller — 90 let star. Stari Rockefeller je tip kapitalista in organizatorja trustov. Rockefeller je bil iz trgovske familije. Prvo službo je nastopil kot pisar v posredovalni trgovini. Komaj 20 let star, se je osamosvojil in je ustanovil podobno komisijsko podjetje, ki je uspelo. Za podjetje si je izposodil pri očetu 100 dolarjev. V tistih letih se je pa zaznalo o bogatih petrolejskih poljih v Pensilvaniji. Rockefeller se ni prvotno bavil s pridobivanjem olja, ampak ga je samo pokupoval od producentov ter dovajal po ceveh v svoje čistilnice. Leta 1870. je pa že ustanovil in zedinil vse čistilnice v Clevelandu ter imenoval novo družbo Standard Oil Cie, of Ohio, ki je z intenzivnostjo propagirala in prodajala petrolej in druge produkte po vsem svetu. Leta 1882 je združil v svojem kartelu okoli 50 čistilnic, ki so tvorile vsemogočen kartel. Njegovo delo v Zedinjenih državah ni bilo popularno. Kot podjetnik je bil Rockefeller najhujši izkoriščevalec. Zato je pa dajal velike vsote za javne namene. Tako je že leta 1911. daroval za vseučilišča, zavode, kulturne in dobrodelne namene 575 milijonov dolarjev (33 milijard Din). Rockefeller pa ni odločeval od 1872. dalje samo v oljni industriji, ampak tudi pri železnicah, bankah in celo v politiki, kar mu je nakopalo polagoma veliko nasprotstvo med milijonarji; zlasti stari železarski dinastiji Vanderbilt in Gould sta ga jako sovražili. Tehnika je Rockefellerju pomagala, da se je v teku dobe uvedel petrolej za svečavo, za motorno silo, ki goní avtomobile, parnike, križarke in zrakoplove. — Rockefeller že petnajst let navidez ni aktiven, vendar se čuti v industriji njegov vpliv. Starec je pa še krepak ter pravi, da hoče dočakati vsaj sto let starosti. Med denarno aristokracijo v Ameriki mož ni priljubljen, ker ni družaben in živi jako skromno, dasi je morda najbogatejši človek na svetu. Rockefeller je ostal vse življenje kramar, ki mu je bil dobiček vse.

Avtomobilskim tvrdkam sporoča uprava Ljubljanskega velesejma, da je »Bureau Permanent International des Constructeurs d'Automobiles«, Paris, z dopisom štev. 50993 od 16. VII. t. l. dovolil, da zamorejo na velesejski prireditvi »Ljubljana v jeseni«, ki se vrši od 31. avgusta do 9. septembra razstaviti svoje proizvode vse tovarne avtomobilov.

Ustanovljeno 1897

Saves delavskih kolesarjev, centrala v Mariboru

Ustanovljeno 1897

priredi v nedeljo, dne
4. avgusta 1929**PRVENSTVENO KOLESARSKO TERMO**s podružnicami na progi Ljubljana—
Maribor km 136.

SPORED: Ob pol 6. uri štart dirkačev v Ljubljani. Cilj v Mariboru Tezno, mestni vodovod z godbo ob pol 11. uri. Popoldan ob 15. uri začetek vrtno veselice v gostilni J. Lešnik, Nova vas, z raznimi zabavami in plesom. Vstopnina 3 Din. Za obilen obisk uljudno vabi dirk. ODBOR.

Društva, organizacije itd., ki imajo za letošnje jesen predvidene svoje kongrese in slične prireditve. prosi uprava Ljubljanskega velesejma, da postavijo iste v čas letošnje velesejske prireditve »Ljubljana v jeseni«, ki se vrši od 31. avgusta do 9. septembra. Svoje sklepe naj društva izvolijo sporočiti naravnost upravi velesejma v Ljubljani, ki jim bo šla v vsakem oziru rada na roko.

Zakaj se mučite, če pa ni potreba?
Čez noč se namoči perilo z žensko hvalo, zjutraj pa se s Schicht-terpentinovim milom izpere, nakar postane perilo oslepljajoče belo. Pazite se pred potvorbami!

Javne korporacije in njih pravice.

Javne korporacije so privatne ustanove, nad katerimi ima državna oblast nadzorstvo. Javne korporacije so samoupravne, to se pravi, delati morajo v okviru svojih predpisov in zakonov. Zato, da vrše svoje naloge v tem smislu, so podrejne državnemu nadzorstvu. Samoupravne korporacije so javne, ker služijo javnemu interesu in imajo pravico ukrepati o vsem, kar pospešuje njih namen. Nadzorna oblast pa ima po današnji zakonodaji pravico vložiti svoj veto, če se kršijo zakoni, ali če javna ustanova noče ali ne more vršiti svojih nalog ter ustanovo prisiliti, da napravi sama potrebne ukrepe, ker je avtonomna, da se zakoni izpolnjujejo. Notranje poslovanje, problemi v navedenih okvirih pa je naloga avtonomnih korporacij samih, ne pa nadzorne oblasti, ki bi se sicer morala baviti z malenkostmi, ki jih avtonomni zavodi rešujejo lahko sami. Ena glavnih nalog državne nadzorne oblasti je tudi reševanje važnejših načelnih sporov in pritožb, ki po mnenju strank kratijo pravice posameznikom ali pa zakone. Zakonodajalec je določil javnim korporacijam tak delokrog zaradi

tega, da lahko delajo načrtoma, stvarno in mirno ter da država kot avtoriteta v primerni obliki štiti interese udeležencev, korporacije in zakon. Zakonodajalec je hotel dati javnim samoupravnim korporacijam široko polje za delovanje, kar je najboljša garancija za njih bujen in zdrav razvoj.

Maribor.

Kaj pa je s popraviljem cest?
Mariborski-občinski svet je že pred letom sklenil ter dovolil gotove kredite za razna manjša dela, zlasti pa za popravilo cest in ulic. Med tem bi se imel na Glavnem trgu potlakovati majhen košček ceste in sicer ob Ziglerjevi hiši. Za to tlakanje, ki je pač nujno potrebno, predvsem radi avtobusnega prometa, so že davno navožene kocke, toda cesta se noče in noče sama potlakati. Isto velja glede popravilja cest, kadar vozijo avtobusi, ki so tekom časa po netlakovanih ulicah napravili jame, vsled katerih trpijo avtobusi, ki se kvarijo; pa tudi za vozečo se občinstvo ni nič kaj prijetno, če se mora po takih izkopanih cestah voziti. Izgovor tukaj ne sme veljati, da ni kredita ali da ni časa za to, marveč se ceste morajo popravljati, sicer ima mestna občina mnogo večjo škodo, ker kvarjenje cest se silno naglo povečuje. Sodr. Bahun je v eni zadnjih obč. sej očitaj vse to večini, povodom sklepanja o prenosu sene-nega trga v Melje, rekoč: vi samo sklepe delate, a istih ne izvršujete in vem, da tudi tega sklepa ne mislite tako hitro izvesti, saj se še mnogi lanski sklepi niso izvedli. Gospodri gre samo za to, da kaže — na papirju — javnosti, da nekaj dela, da imata »Slovenec« in »Jutro« kaj pisati.

Podeljevanje zasilnih stanovanj v dragonski vojašnici. — Kdo jih dodeljuje,

mestna občina ali hišnik? Neka vdova se je obrnila v sili na takozvani urad za socialno politiko z nujno prošnjo, da naj se ji nakaže eno stanovanje v dragonski vojašnici, toda bila je odbita, češ da stanovanj sploh ni nobenih na razpolago. Nato se je ženska obrnila na razne osebe za nasvet. Kaj naj stori, da ne bo primorana bivati na cesti. Sodrugi B. ji je svetoval, da se naj obrne na gradbeni urad in se naj tamkaj informira, če so katera stanovanja gotova ali pa če šele bodo. Žena je šla tja in tamkaj so ji povedali, da bodo v dveh ali treh dneh štiri zasilna stanovanja gotova in da eno lahko takoj dobi. Uradnik na gradbenem uradu je napisal vdovi listek ter jo poslal nazaj na soc.-pol. urad. Gosp. vodja urada za socialno politiko pa se je kazal precej ozlovoljenega in je izjavil, da on ne prevzame nobene odgovornosti, če se vdova vseli v stanovanje v dragonski vojašnici, katero ji je nakazano proti njegovi volji. Vdova je po intervenciji s. G. prepeljala svoje siromaštvo v predsobo stanovanja, ki se je ravnokar dogotavljalo. Toda sedaj pa je zadela na zadnje oviro. G. hišnik v drag. vojašnici se je obnašal napram vdovi kot kak staroavstrijski profos in izjavil, da je ne pusti noter, dokler ne prinese potrdila od mestne občine, da ji je bilo stanovanje nakazano. Ker soc.-pol. urad ni hotel izstaviti nakazila, zato se je vdova obrnila na gradbeni urad, kjer je dobila potrdilo, da zamore svoje stvari spraviti v predsobo, dokler ne bo soba izgotovljena. Vdova je končno prišla do ključa in do sobe. Toda sedaj je prišel zopet hišnik ter izjavil, da bo šel k g. Brandnerju ter prepričal, da bi vdova dobila sobo, ki jo ji je gradbeni urad nakazal. Treba je še pripomniti, da je vdova v drž. službi, da je stanovala v nekem lokalu, katerega je morala 15. julija brezpogojno izprazniti; o tem se je soc.-pol. urad sam prepričal, a vendar je delal vdovi nepotrebne sitnosti in je imela ista mnogo nepotrebnih potov in skrbi, daš nima časa, ker mora vršiti svojo službo. — Ljudje, ki so obsojeni, da morajo v dragonskih hlevih iskati stanovanja, niso zavidanja vredni; zato bi se moralo imeti z njimi mnogo več potrpljenja in to bi se naj na merodajnih mestih upoštevalo. Mi delavski zastopniki bomo tudi v sedanjih razmerah štutili revno ljudstvo v vsakem oziru in kolikor bo v naši moči. Na mestni občini pa se naj merodajni faktorji pobrigajo za to, da gotovi hišniki nazadnje ne bodo ukazovali celo mestnim uradom.

Detoljub. V soboto, dne 27. julija: Čas igranja ob 17. uri na travniku za delavnico v kolonijah. — V nedeljo, 28. in ponedeljek 29. julija dvodnevni izlet na Urško. Odhod iz Maribora 28. julija z vlakom ob 5.40 do Prevalja; povratek čez Guštanj dne 29. julija ob 19.01; prihod vlaka v Maribor ob 21.09. S seboj se naj vzame poleg jedilnega orodja tudi eno odejo, 1 kg kruha, 5 krompirjev, 2 žlici kave, 1/4 kg sladkorja ter poleg vožnje še 5 Din za režijski prispevek.

Svarilo. Opazuje se, da se obešajo otroci med vožnjo na priklopne vozove mestnih traktorjev in z nekakim posebnim veseljem pa tudi na avtoškropilnike. Pri vozilih zaposleno osobje ne more vsak posamezni slučaj opaziti in otroke svariti, vsled česar se lahko pripetijo katastrofalne nesreče. Starši in vzgojitelji, ki so odgovorni za svoje otroke, se tem potom opozarjajo, da jih poučijo o nevarnosti, v kateri se nahajajo, če se obešajo med vožnjo na motorna vozila. Ako to svarilo ne bo imelo zaželjenega uspeha, bo mestni magistrat mariborski zabilagiral pri policijskem komisarijatu za potrebno ukrepitev, da se ugotovi imena otrok, ki se obešajo na mestna motorna vozila in se bo proti staršem ozir. vzgojiteljem uvedlo kazensko postopanje radi nezadostnega nadzorstva otrok.

Nesrečo pri delu je imel I. Trdin. Vsekal se je namreč med prste in je rana precej nevarna. Rešilna postaja mu je nudila prvo pomoč.

Iz Rusije se je vrnil neki Marko Čačič, ki je bil leta 1915. vjet. Sedaj pa išče svojo ženo, o kateri že 15 let ni slišal ničesar.

Izginil je neznan kam dne 23. t. m. 17 letni Oto Šket. Domneva se, da je bržkone postal žrtev Drave.

Kolo je bilo ukradeno ključavničarju drž. žel. K. J. v Stritarjevi ulici. Ukradeno kolo je izvora tvrdke Puch ter ima številko 69.020.

Trbovlje.

Podružnica »Svobode« v Trbovljah sklicuje svoj redni XI. občni zbor v nedeljo, dne 28. julija 1929, ob 9. uri dop. v dvorani »Delavskega doma« v Trbovljah s sledečim dnevnim redom: 1. a) Poročilo predsednika, b) poročilo tajnika, c) poročilo blagajnika, d) poročilo odsekov; 2. Volitev novega odbora; 3. Razno. Dolžnost članstva je, da se istega v polnem številu udeleži. — Odbor.

ZAHTEVAJTE POVSOD
ČAJ ZNAMKE**ČAJANKA**KI JE NAJBOLJŠI
IN NAJIZDATNEJŠI

Sodružice in sodrugi!

Kupujte samo pri
tvrdkah, ki ogla-
sujejo v „Delav-
ski Politiki“! ...**Ali ste že krili?**
svoje potrebe v tiskovinah ■Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni
izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa
društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.**Ljudska tiskarna d. d.**
Maribor, Sodna ulica št. 20

Ali že uporabljate

„PROJA“ terpentinovo kremo za čevlje!

Dobliva se jo pousod. Dobliva se jo pousod.

Največja
izbira moškega

in ženskega perila,

ovratnikov, kravat, samo-
veznic in vsakovrstnih trakov**Pridite in oglejte si zalogo!****ALFA****MARIBOR****ALEKSANDROVA CESTA 9****ZMERNE CENE!**

Največja

izbira kopalnih

oblek, kopalnih čepic,

čip in vezenin, nogavic za
dame in gospode i. t. d. i. t. d.**Pridite in oglejte si zalogo!****KIS ZA VLAGANJE****JAKOB PERHAVEC, MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 9,** tovarna za izdelovanje dezertnih vin in sirupov.kumerc in drugo, vinski kis, špi-
rit, vse vrste likerjev, tropinovec,
droženko, slivovko, rum, konjak
itd. dobite po zmernih cenah edi-
Na drobno! no pri tvrdki Na debelo!